

סדר מועד | מסכת שבת, דפים צ"ג-צ"ט
ברשת שלח | ט"ו-כ"א בסיון (7-13 ליוני)

דף צ"ג: שנים שעשו מלאכה

רבי יהודה ורבי שמעון דורשים מן הפסוק, כי שני אנשים שעשו בשבת מלאכה יחד, פטורים. רבי יהודה אומר כי מפסוק זה לומדים, שרק אם השנים הללו עשו את המלאכה "שלא כדרך" הם פטורים.

מה הפונה? למשל, אם שני אנשים חזקים נשאו יחד חבילה קטנה מרשות הרבים לרשות היחיד, הרי זו עשיית מלאכה "שלא כדרך", כי אין צורך בשני אנשים כדי לשאת חבילה קטנה. אבל, אם שני אנשים עשו יחד מלאכה, וכל אחד מהם זקוק לשני, שניהם חייבים.

למשל, שנים שהעבירו מקרר מרשות הרבים לרשות היחיד, שניהם חייבים.

מדוע?

מפני שזמן הפסוק לומדים שנים שעשו מלאכה פטורים, כאשר אינם זקוקים אחד לשני כדי לעשות את המלאכה, והרי כדי לשאת מקרר, כל אחד מהם צריך את השני, ושניהם חייבים.

דף צ"ד: טומאת צרעת

אדם שיש לו נגע על בשרו, הולך אל הכוהן שבדק אם בנגע הזה יש את כל הסימנים שהתורה כתבה, כדי לדעת אם הנגע הזה טמא. אחד הנגעים הוא כתם לבן המופיע על העור, ובתוך הכתם יש שתי שערות לבנות. אם בתחילה היה למצורע נגע לבן ובו שתי שערות לבנות, ואחר כך נשרה שעררה אחת, הנגע כבר אינו מטמא. המצורע אינו רשאי לתלוש את השערות הלבנות, אלא עליו להמתין בסבלנות עד שאחת מהן תנשור, או עד שהקב"ה ירפא אותו והנגע הלבן יעלם.

דף צ"ה: "אבות מלאכות" ו"תולדות"

יש מאיסורי השבת המכונים "אבות מלאכות" ויש מאיסורי השבת המכונים "תולדות".

כל פעולה חשובה שבוצעה בעת בניית המשכן נחשבת "אב מלאכה", וכל פעולה הדומה למלאכות אלו, נחשבת "תולדה".

הן "אב מלאכה" והן "תולדה" אסורים מן התורה. למשל, מלאכת "דש" היא אב, והתולדה שלה היא "מפרק". מדוע בשבת אסור לחלוב בעלי חיים? בגלל התולדה "מפרק".

מלאכת "דש" היא הפרדת גרעיני החיטה מן המוצץ (הקליפה שעליהם). מכאן למדנו תולדה בשם "מפרק", שאסור לפרק בשבת.

מן התלמוד

סדר מועד,

מסכת שבת, דף צ"ז

"ויבלע מטה אהרן את מטותם - אמר רבי אלעזר: נס בתוך נס"

חוטרא - מקל
חרשיא - מכשפים

ח

הסבר: רבי אלעזר מציין שהנס שקרה עם מטה אהרן היה נס כפול, שקודם הפך מנחש בחזרה למטה, ואז בתור מטה בלע את מטותיהם של החרטומים.

על המפה

מוסד יד בן-צבי

מוסד יד יצחק בן-צבי נמצא ברחוב אנברנאל, בשכונת רחביה בירושלים. הוא הוקם בשנת 1964 ונקרא על שם יצחק בן-צבי, הנשיא השני של ישראל. מטרתו של המוסד היא לחקור את תולדות ארץ ישראל וירושלים, את קהילות ישראל בארצות המזרח, ולבטא את אישיותו ופועלו של יצחק בן-צבי. במקום נמצאים שני מכוני מחקר וארכיון המכיל ספרים וכתבים עתיקים ונדירים. בחצר המוסד עומד צריף שנבנה כשחזור לצריף בו גרה משפחת בן-צבי בעבר. המוסד מקיים קורסים, הרצאות, סיורים, ימי עיון ופעילויות נוספות.

תמונותיהם בצריף של יצחק ורחל בן-צבי ולצדם מנורת עץ מגולפת מעשי ידי בתיה לישנסקי
(2013) Wikipedia, Dr. Avishai Teicher Pikiwiki (Israel)

ארגון השומר

תמונה קבוצתית של חברי ארגון השומר ב-1909
(Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

אבא של דני בן ה-14 קנה מכונת תספורת חדשה, ואמר לדני שמעכשיו הוא לא יצטרך ללכת יותר להסתפר אצל הספר ולשלם כל פעם 50 ₪ עבור התספורת, אלא הוא האבא יספר אותו לבד בבית עם המכונה החדשה. הדבר עורר דיון סוער ביניהם.

מצד שני:

מצד שני:
אמר האבא שבמשך הזמן
הוא ילמד לספר עם המכונה
החדשה בדיוק כמו הספר, וזה
יחסוך הרבה כסף. לכן אפילו
אם בהתחלה זה לא יהיה
בדיוק הכי יפה והכי מקצועי,
הרי שבמשך הזמן זה ישתפר
ויהיה כדאי כלכלית, ולכן על
דני להסתפר מעתה בבית.

מצד אחד:

דני אמר לאבא שמראה
חיצוני זה דבר חשוב, ואבא
לא יודע לספר בצורה
מקצועית, ולכן הוא רוצה
להמשיך ללכת להסתפר
אצל הספר גם אם זה
עולה כסף.

א...מה?
עצמך?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים
לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון.
ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il
תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמ"ד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

נשיא הסנהדרין

הסנהדרין היה בית הדין הגדול של עם ישראל בתקופת בית שני ואחריו. בראש הסנהדרין עמד הנשיא, שנקרא גם ראש הישיבה, והיה גדול החכמים. הנשיא גם ייצג את העם מול השלטון הרומאי. תפקיד הנשיא היה עובר בירושה, אולם חכמים היו יכולים להדיח נשיא מתפקידו ולמנות אחר במקומו.

מי אני?

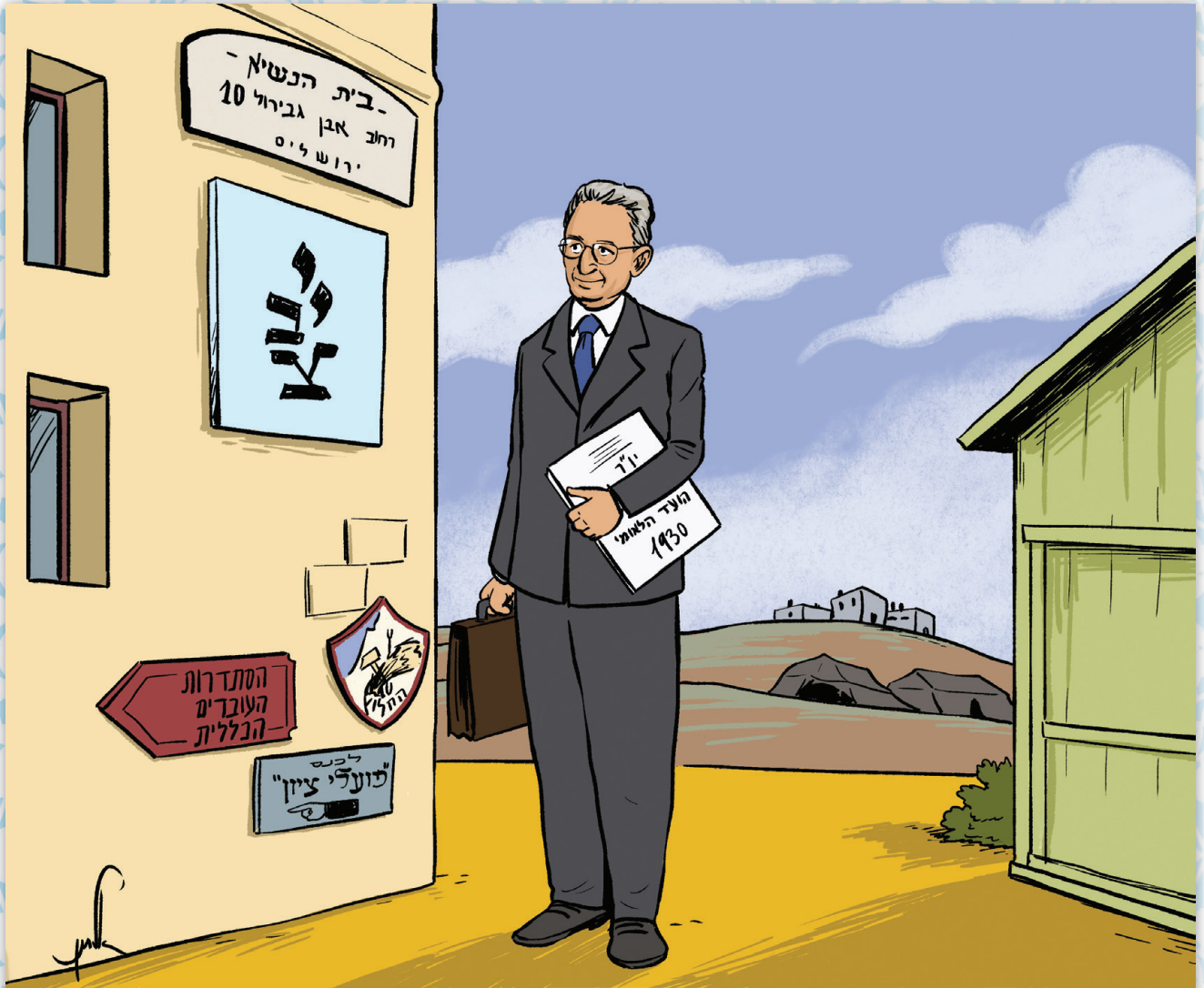
א. הנשיא השני של מדינת ישראל.
ב. נבחר שלוש פעמים לתפקיד.
ג. שם משפחתו המקורי היה שימשלביץ'.
ד. היה ממקימי תנועת "אחדות העבודה" והסתדרות העובדים הכללית. מייסדי ארגון "השומר".
ה. עסק בהיסטוריה ובחקר עם ישראל.
ו. על שמו נקרא מוסד העוסק בחקר תולדות ארץ ישראל וקהילות המזרח.

ԱՇԽԱՏԱՆԻՔԻ ԵՎ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏ

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות בציור?
- 2 מה היה תפקידה?
- 3 באילו ארגונים היה פעיל?
- 4 איזה מוסד נקרא על שמו?

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

מי אני?

- א. אשתו של הנשיא השני של ישראל.
- ב. שמה המקורי היה גולדה לישנסקי.
- ג. בחרה לקרוא לעצמה על שם אחד ממלכי החשמונאים.
- ד. הייתה פעילה בהגנה ובהעפלה.
- ה. הקימה את קרן הספריות לילדי ישראל.

(התבוננו היטב בציור)

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	ה'תשכ"ט	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 ה'תר"ץ	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 העצמאות	1939 שואה	1897 ה'תרצ"ז	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	ה'רמ"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת שבת, דפים צ"ו-צ"ט

דף צ"ו: מלאכת "חורש"

מלאכת "חורש" היא אב מלאכה. אסור גם לסדר את החול ולישר אותו, ובעולם זו היא "תולדה" של "חורש", כי היא דומה למלאכת "חורש".
יישור הקרקע דומה למלאכת "חורש", מפני שיישור הקרקע מכשיר את הקרקע לזריעה. לכן אסור ליישר את החול במקום הראוי להרישה.

דף צ"ז: מי היה המקושש ומה עשה?

כאשר בני ישראל היו במדבר, היה יהודי אחד שחילל את השבת במדבר בהיותו "מקושש העצים".

כיצד הוא חילל את השבת? שלוש דעות בתלמוד:

א. הוא גיבב (אסף) עצים ועבר על מלאכת "מעמר", שבשבת אסור לאסוף עצים לערמה. "מעמר" מלשון ערמה.

ב. הוא גזם (תלש, קיץ) ענפים, ובשבת אסור לעשות כן.

ג. הוא טלטל את העצים ארבע אמות במדבר, שבזמנם היה רשות הרבים, והרי בשבת אסור לטלטל ברשות הרבים.

מי היה אותו יהודי שקושש עצים במדבר?

רבי עקיבא לומד מן הפסוקים, כי איש זה הוא צלפחד, אביו של מחלה, נעה, חגלה, מלכה ותרצה. רבי יהודה בן בתיא חולק עליו ואומר, כי צלפחד לא היה מקושש העצים.

דף צ"ח: הברית במשכן

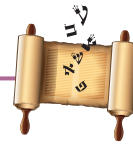
קירות המשכן היו עשויים מקרשים עבים שהעמידום בשורה ארוכה זה לצד זה. בכל קרש היה חור, ודרך החורים עבר הברית התיכון, שהוא מקל ארוך שעבר דרך כל החורים, וכן הקרשים של המשכן היו מחוברים יחד. בברית התיכון, הברית האמצעי, היה נס גדול. למשכן היו שלושה קירות, וברית אחד עבר בכל הקירות. הברית נכנס בתוך החורים של קרשי אחד הקירות, וכאשר הקיר הסתים, הברית הסתובב והמשיך להיכנס לחורים של הקיר שלידו. כאשר גם קרשי הקיר הזה הסתים, הברית הסתובב לתוך הקיר השלישי, עד שאותו בריח הקיר את שלושת כותלי המשכן.

דף צ"ט: יריעות העיזים

המשכן שבני ישראל בנו במדבר היה ללא תקרה, אלא כוסה ביריעות. היריעות התחבטות היו עשויות מסוגים שונים של חוטים. היריעות שעליהן היו עשויות מצמר של עיזים.

את החוטים לצורך הכנת יריעות העיזים טוו (טווה = ייצור חוטים) בחוכמה מיוחדת ביותר. בכל העולם גוזזים את הצמר, ואחר כך טווים ממנו חוטים. אבל את יריעות העיזים של המשכן, טוו בעוד הצמר נמצא על העיזים. נשים מומחיות מאוד עשו מלאכה מיוחדת זו.

את היריעות חיברו יחד בלולאות תכלת ובקרסים. הקרסים של היריעה התחבטו היו עשויים מזהב, ומי שעמד בתוך המשכן והסתכל למעלה על קרסי הזהב ועל לולאות התכלת, היה נדמה לו שהם כוכבים ברחיק.

דבר תורה

כלב בן יפונה זכה לעמוד איתן בפני דיבתם הרעה של המרגלים, עד שהתורה מעידה עליו כי הוא "איש אשר רוח בו".

מהי אותה "רוח" בה ניחן כלב, ומדוע היא כה חשובה לתפקיד ההנהגה?

לרוח יש כוח אדיר שניתן להשתמש בו לטובה ולרעה. עם הרוח ניתן לכבות את הנר, ואיתה ממש גם ניתן להדליק את הגחלים הכבויים.

המנהיג הוא הרוח של העם - הוא זה שיכול בכוחו לנשוב חזק ולכבות את בני ישראל, אך הוא גם זה שבעזרת רוח נכונה ומדודה - "שיודע להלך נגד רוח של כל אחד" (רש"י) - יכול לסחוף אחריו את העם ולהפיח בו רוח שתחיהו ותכוון אותו למקומות הנכונים והראויים לו.

על כן דווקא כלב, אשר "רוח אחרת עמו" - לא רוח שמכבה את האש, כי אם מדליקה ומלהיטה אותה למטרות נעלות, הוא הראוי להיות מנהיג המוביל את בני ישראל.

חידה!

התשיעית בסדר הרביעי של המשניות והשישית בראשון מבין החומשים אסורות שתיהן בשביעי שבמים. מה אלה?

(שמיטת חולמאם 'חולמאם חולמא: חולמא)

שאלות השבוע

- מה היתה החוכמה המיוחדת בהכנת יריעות העיזים של המשכן?
- מהו הברית התיכון במשכן ומהו הנס שהיה בו?
- מהם "אבות מלאכות" ומהן "תולדות מלאכות"?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il.
יש לציין את מסי העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

